

Vismændene skyder forbi målet...

■ Vismandsrapport I

Vismandsrapporten fra 30. november fremfører, at Industrialiseringsfonden for Udviklingslandene (IFU) er erhvervsstøtte og ikke udviklingsbistand. Vismændene mener, at der ikke er grund til generel erhvervsstøtte, at der derfor ikke bør gives støtte til danske virksomheders etablering i udlandet – og de konkluderer herefter, at »støtten fra IFU er problematisk«.

Konklusionen, som med et snuptag udvides til at omfatte både IFU og IØ, bygger på en evalueringsrapport om IFU, som ellers utvetydigt fastslår, at IFU bidrager til at fremme erhvervsmæssig udvikling i udviklingslandene. Dette forties i vismandsrapporten, som derved skaber uvished omkring IFUs virke. Vismændene forsømmer også at nævne, at direkte investeringer, som dem IFU fremmer, i dag er den afgørende drivkraft for vækst og fattigdomsafhjælpning i udviklingslandene.

Vismændene siger, at egentlig udviklingsbistand bør gå til de fattigste lande. Det kan man næppe være uenig i, hvis man opfatter »egentlig bistand« som tilskud, gaver eller katastrofehjælp. Men det nævnes ikke, at en meget stor andel af verdens allerfattigste mennesker lever i lande som Kina og Indien, hvor IFUs investeringer skaber beskæftigelse og fattigdomsafhjælpning som batter, hvilket er beskrevet i Verdensbankens World Development Report fra i år.

De fattigste lande har ofte en ødelæggende blanding af despotiske regeringer, ineffektive bureaukratier, omfattende korrupsion, etniske konflikter, mangelfuld infrastruktur og dårlige kommunikations- og finanssystemer. Herved skabes »ugunstige erhvervsklimaer«, og her er der et kolos-

Af Sven Riskær
Direktør
Industrialiseringsfonden for Udviklingslandene (IFU) og Investeringfonden for Østlandene (IØ)

salt behov for »egentlig bistand«. Men her må udviklingsstøtte i form af gaver, tilskud og katastrofehjælp samt politiske pressionsmidler først tages i brug. Derefter, når de har virket, kan man bruge erhvervsinvesteringer af IFU-typen.

Vismændene fortæller ikke, at IFU har en unik ekspertise, som omfatter yderst værdifulde erfaringer med »ugunstige erhvervsklimaer« samt et gennemtænkt sæt af miljø- og arbejdsmiljøkrav samt menneskerettigheds- og ledelsesregler. IFUs investeringer sker på kommercielle vilkår og direkte til virksomhederne i udviklingslandene. Der betales ingen støtte til de danske firmaer, som selv skal investere, tage ledelsesansvar og løbe risiko. Hvis dét er »støtte«, er bankvirksomhed måske også støtte?

Siden 1967 har IFU fra den danske stat modtaget i alt 1.050 mio. kr., og på dette grundlag har IFU været med til at skabe 520 virksomheder og 85.000 jobs i 72 udviklingslande. I alt har IFU investeret mere end fire gange det beløb, som staten har indskudt i fonden. IFU-projekterne har også skabt eksport og beskæftigelse i Danmark for over 11 mia. kr. Og i år tilbagebetaler IFU »dividende« på 750 mio. kr. til staten.

IFU medvirker til at styrke danske virksomheders lyst og evne til at investere i udviklingslandene. I nogle tilfælde styrkes konkurrenceevnen ved at outsource produktion – oftest som alternativ til nedlukning i Danmark. Derved skabes langtidsholdbar vækst i udviklingslandene og billige produkter til verdensmarkedet. Dette er effektiv global udvikling til gavn for virksomheder ude og hjemme. Men at kalde det generel erhvervsstøtte (til danske firmaer) er at skyde – ikke over, men helt ved siden af målet!

... nej, vi peger på facts

■ Vismandsrapport II

Baggrunden for Sven Riskærs kritik er den seneste vismandsrapport, som bl.a. analyserer aspekter af danske virksomheders globalisering. I rapporten argumenterer vi for, at det offentlige hverken bør søge at hæmme eller at fremme danske virksomheders investeringer i udlandet. Investering i udlandet er en naturlig og ofte uundværlig del af mange danske virksomheders forretningsstrategi. Men hvis fravær af offentlig støtte betyder, at en investering i udlandet ikke er rentabel, er en sådan investering som hovedregel næppe til gavn for det danske samfund. Dog kan der være situationer, hvor offentlig støtte til danske private investeringer i fattige ulande kan være en naturlig del af Danmarks bistandspolitik.

Disse principielle synspunkter er baggrunden for, at den seneste vismandsrapport indeholder nogle kritiske bemærkninger om Industrialiseringsfonden for Udviklingslandene (IFU), der kan yde

Af Peter Birch Sørensen
Det Økonomiske Råds Formandskab

forskellige former for indirekte støtte (f.eks. ydelse af garantier og kapitaltilførsel) til danske virksomheders investeringer i udlandet. Vores kritik retter sig alene mod den del af støtten, der er koncentreret i lande med et godt erhvervsklima og involverer danske partnere, som allerede besidder de nødvendige finansielle res-

sourcer og internationale erfaring. I disse situationer vil vi betegne støtten som erhvervsfremme. Det er forkert at opfatte vor rapport som en generel kritik af IFUs og IØs virke. Det er naturligvis glædeligt, hvis disse fondes aktiviteter kan medvirke til at igangsætte en økonomisk udvikling og fattigdomsbekæmpelse, som ellers ikke ville være fundet sted.

Det er imidlertid vigtigt ikke at bruge offentlige midler til investeringer, som ville være foretaget under alle omstændigheder. Investeringer, der foregår på kommercielle vilkår, bør foregå i privat regi uden offentlig deltagelse.